

НАСТАВНО – НАУЧНОМ ВИЈЕЋУ ФИЛОЗОФСКОГ ФАКУЛТЕТА СЕНАТУ УНИВЕРЗИТЕТА У ИСТОЧНОМ САРАЈЕВУ

Предмет: Извјештај комисије о пријављеним кандидатима за избор у академско звање редовни професор, ужа научна/умјетничка област Општа педагогија.

Предмет: Одлуком Наставно-научног вијећа Филозофског факултета у Палама, Универзитета у Источном Сарајеву, број ННВ: 2143/19 од 12. 07. 2019. године, именовани смо у Комисију за разматрање конкурсног материјала и писање извјештаја по конкурс, објављеном у дневном листу Глас Српске од 12.06. 2019. године, за избор у академско звање редовни или ванредни професор, ужа научна област Општа педагогија.

ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ

Састав комисије¹ са назнаком имена и презимена сваког члана, звања, назив научне области, научног поља и уже научне/умјетничке области за коју је изабран у звање, датума избора у звање и назив факултета, установе у којој је члан комисије запослен:

1. Проф. др Вељко Банђур, редовни професор, предсједник

Научна област: Друштвене науке

Научно поље: Педагошке науке

Ужа научна област: Општа педагогија

Датум избора у звање: 15.11. 1993

Универзитет у Београду

Факултет: Учитељски факултет

2. Проф. др Златко Павловић, редовни професор, члан

Научна област: Друштвене науке

Научно поље: Педагошке науке

Ужа научна област: Општа педагогија

Датум избора у звање: 17.10. 2017. године

Универзитет у Источном Сарајеву

Факултет: Филозофски факултет

3. Проф. др Александар Стојановић, редовни професор, члан

Научна област: Друштвене науке

Научно поље: Педагошке науке

Ужа научна област: Дидактика

Датум избора у звање: 11.11. 2018. године.

Универзитет у Београду

Факултет: Учитељски факултет

На претходно наведени конкурс пријавио се један (1) кандидат:

др Биљана Сладоје Бошњак, ванредни професор

¹ Комисија се састоји од најмање три наставника из научног поља, од којих је најмање један из уже научне/умјетничке за коју се бира кандидат. Најмање један члан комисије не може бити у радном односу на Универзитету у Источном Сарајеву, односно мора бити у радном односу на другој високошколској установи. Чланови комисије морају бити у истом или вишем звању од звања у које се кандидат бира и не могу бити у сродству са кандидатом.

На основу прегледа конкурсне документације, а поштујући прописане чланове² 77. Закона о високом образовању („Службени гласник Републике Српске“ бр. 73/10, 104/11, 84/12, 108/13, 44/15, 90/16), чланове 148. и 149. Статута Универзитета у Источном Сарајеву и чланове 5., 6., 38.³ Правилника о поступку и условима избора академског особља Универзитета у Источном Сарајеву, Комисија за писање извјештаја о пријављеним кандидатаима за изборе у звања, Наставно-научном вијећу Филозофског факултета и Сенату Универзитета у Источном Сарајеву подноси слиједећи извјештај на даље одлучивање:

ИЗВЈЕШТАЈ

КОМИСИЈЕ О ПРИЈАВЉЕНИМ КАНДИДАТИМА ЗА ИЗБОР У ЗВАЊЕ

I ПОДАЦИ О КОНКУРСУ
Одлука о расписивању конкурса, орган и датум доношења одлуке
На Филозофском факултету Пале, на 264. сједници Наставно-научног вијећа, одржаној 14. 05. 2019. године донесен је приједлог одлуке о расписивању конкурса за избор у звање редовног или ванредног професора за ужу научну област Општа педагогија. Одлука је потврђена на Сенату Универзитета у Источном Сарајеву, бр. 01-С-219-LXV/19 од 05. 06. 2019. године.
Дневни лист, датум објаве конкурса
Глас Српске, 12. јун. 2019. године
Број кандидата који се бира
Један (1)
Звање и назив уже научне/умјетничке области, уже образовне области за коју је конкурс расписан, списак предмета
Академско звање редовни или ванредни професор, ужа научна област Општа педагогија
Број пријављених кандидата
Један (1)

II ПОДАЦИ О КАНДИДАТИМА
ПРВИ КАНДИДАТ
1. ОСНОВНИ БИОГРАФСКИ ПОДАЦИ
Име (име једног родитеља) и презиме
Биљана (Милош) Сладоје Бошњак
Датум и мјесто рођења
10.01.1976, Сарајево
Установе у којима је кандидат био запослен

² У зависности од звања у које се кандидат бира, наводи се члан 77. или 78. или 87.

³ У зависности од звања у које се кандидат бира, наводи се члан 37. или 38. или 39.

Филозофски факултет Универзитета у Источном Сарајеву
Звања/радна мјеста
асистент, виши асистент, доцент, ванредни професор
Научна област
Друштвене науке
Чланство у научним и стручним организацијама или удружењима
<ol style="list-style-type: none"> 1. Друштво педагога Републике Српске, 2. Органи друштва педагога Републике Српске за мандатни период 2015-2019. године.
2. СТРУЧНА БИОГРАФИЈА, ДИПЛОМЕ И ЗВАЊА
Основне студије/студије првог циклуса
Назив институције, година уписа и завршетка
Филозофски факултет, 1994-2000. године
Назив студијског програма, излазног модула
Педагогија и психологија
Просјечна оцјена током студија ⁴ , стечени академски назив
Професор педагогије и психологије
Постдипломске студије/студије другог циклуса
Назив институције, година уписа и завршетка
Филозофски факултет Универзитета у Бањој Луци, упис 2000. године, завршетак 2005. године.
Назив студијског програма, излазног модула
Педагогија
Просјечна оцјена током студија, стечени академски назив
Магистар педагошких наука
Наслов магистарског/мастер рада
Модел учења на основу грешке
Ужа научна/умјетничка област
Општа педагогија
Докторат/студије трећег циклуса
Назив институције, година уписа и завршетка (датум пријаве и одбране дисертације)
Филозофски факултет Универзитета у Источном Сарајеву, пријава 13.06. 2006. године, одбрана 11. 07. 2008. године
Наслов докторске дисертације
Наставни стилови и метакогнитивне стратегије ученика
Ужа научна област
Општа педагогија
Претходни избори у звања (институција, звање и период)
<ol style="list-style-type: none"> 1. Филозофски факултет Универзитета у Источном Сарајеву, асистент, 2000. – 2005. године 2. Филозофски факултет Универзитета у Источном Сарајеву, виши асистент, 2005. – 2008. године 3. Филозофски факултет Универзитета у Источном Сарајеву, доцент, 2008. – 2013. године

⁴ Просјечна оцјена током основних студија и студија првог и другог циклуса наводи се за кандидате који се бирају у звање асистента и вишег асистента.

4. Филозофски факултет Универзитета у Источном Сарајеву, ванредни професор од 2013. – 2019. године.

3. НАУЧНА/УМЈЕТНИЧКА ДЈЕЛАТНОСТ КАНДИДАТА

Радови прије првог и/или посљедњег избора/реизбора

Научни радови објављени у часописима и зборницима

Сладоје-Бошњак, Б. (2004-2005). Полазна предрасуда према учењу на основу грешке, У: *Радови Филозофског факултета*, 6/7, стр. 606-620. Источно Сарајево: Филозофски факултет.

Сладоје-Бошњак, Б. (2005). Сексуална социјализација и васпитање младих (приказ књиге Попадић, Р. (2005). Сексуална социјализација и васпитање младих). У: *Наша школа*, стр. 217-220. Бања Лука: Наша школа.

Сладоје-Бошњак, Б. (2006). Модел учења на основу грешке, стр. 75-85. У: *Наша школа*. Бања Лука: Наша школа.

Сладоје-Бошњак, Б. (2006). Утицај учења на основу грешке на креативност. У: *Радови Филозофског факултета*, стр. 367-381. Пале: Филозофски факултет.

Сладоје-Бошњак, Б. (2006). Мјерење метакогнитивне способности у математици код млађих ученика. У: *Радови Филозофског факултета* 8, стр. 555-565. Пале: Филозофски факултет.

Сладоје-Бошњак, Б. (2008). Интегрисана личност наставника и метакогнитивне стратегије ученика, У: *Радови Филозофског факултета*, стр. 197-211. Пале: Филозофски факултет.

Бабић, М., Сладоје-Бошњак, Б. (2008). Лингвистичко-педагошки аспекти Изокренуте приче Бранка Ђопића. У (уредник: Тиодор Росић): *Књижевност за децу у науци и настави*, Посебна издања Научни скупови, стр. 118-131. Јагодина: Педагошки факултет.

Сладоје-Бошњак, Б. (2009). Концепцијска питања васпитно-образовног система у Републици Српској. У: *Наша школа* 3-4, стр. 163-169. Бања Лука: Наша школа.

Сладоје-Бошњак, Б. (2009). Начин рада наставника и метакогнитивне стратегије ученика. У: Зборник радова (уредници: Ђурђица Комленовић, Душица Малинић, Слободанка Гашић-Павишић) *Квалитет и ефикасност наставе*, стр. 219-230. Београд: Институт за педагошка истраживања.

Сладоје-Бошњак, Б. (2009). Превентивно дјеловање на асоцијално понашање ученика помоћу учења на основу грешке, стр. 105-124. У: Зборник радова (уредник: Симо Нешковић) *Неприхватљиво понашање ученика и могућности превенције у школској*

средини. Пале: Филозофски факултет.

Сладоје-Бошњак, Б. (2009). Употреба (мета)когнитивних стратегија код студената прве године. У: Зборник радова *Наука и настава на универзитету*, књига 3/2, стр. 355-363. Пале: Филозофски факултет.

Сладоје-Бошњак, Б. (2010). Теантрополошки аспекти у васпитању. У: Зборник радова са научног скупа *Интердисциплинарност и јединство савремене науке*, књига 4/2, стр. 359-366. Пале: Филозофски факултет.

Сладоје-Бошњак, Б. (2010). Смјена истраживачких парадигми у педагогији. У: *Радови Филозофског факултета*, стр. 91-106. Пале: Филозофски факултет.

Сладоје-Бошњак, Б. (2011). Васпитно-образовна политика на макронивоу. У: Зборник радова са научног скупа *Наука и политика*, књига 5/2, стр. 563-572. Пале: Филозофски факултет.

Sladoje-Bošnjak, (2011). Teachers psychic characteristics and students metacognitive strategies. U: Zbornik radova *Suvremene strategije učenja i poučavanja*, str. 285-295. Pula: Sveučilište Jurja Dobrile.

Сладоје-Бошњак, Б. (2011). Школски успјех и метакогнитивне стратегије ученика. У књизи: *Настава и учење-стање и проблеми*, стр. 291-304. Ужице: Учитељски факултет.

Сладоје-Бошњак, Б. (2012). Метакогнитивне стратегије у учењу. У: *Радови Филозофског факултета*, стр. 193-206. Пале: Филозофски факултет.

Бабић, М. Сладоје-Бошњак, Б. (2012). Статус српскога језика на универзитетима у Босни и Херцеговини. У: *Радови Филозофског факултета* 14/1, стр. 131-146. Пале: Филозофски факултет.

Сладоје-Бошњак, Б. (2012). Породична средина и метакогнитивне стратегије ученика. У: Зборник радова са научног скупа *Настава и идентитет* 6/2, стр. 363-374. Пале: Филозофски факултет.

Сладоје-Бошњак, Б. (2012). Опажена емпатичност наставника и метакогнитивне стратегије ученика. У: Зборник радова *Института за педагошка истраживања*, 44/2, стр. 283-298. Београд: Институт за педагошка истраживања.

Сладоје-Бошњак, Б. (2013). Саморегулативно учење: Однос мотивације и метакогнитивних стартегија ученика. У: Зборник радова са научног скупа *Наука и традиција*, књига 7/2, стр. 613-624. Пале: Филозофски факултет.

Сладоје-Бошњак, Б. (2013). Неки аспекти историјског развоја метакогниције. У: *Нова школа* 11, стр. 243-253. Бијелина: Педагошки факултет.

Научне књиге

- ❖ Сладоје-Бошњак, Б. (2013). *Метакогнитивне стратегије у настави*. Пале: Филозофски факултет.

Радови послје последњег избора/реизбора⁵

Научни радови објављени у часописима и зборницима

- ❖ Сладоје-Бошњак, Б. (2014). Конструкција и мјерне карактеристике скале за мјерење метакогнитивних стратегија у учењу, стр. 573-588. У зборнику: *Савремене парадигме у науци и научној фантастици*. Ниш: Филозофски факултет.

У раду је описан концепт метакогнитивних стратегија у учењу. Посебно су описане сљедеће метакогнитивне стратегије: свјесност о сопственом когнитивном функционисању, планирање сопственог когнитивног функционисања и надгледање сопственог когнитивног функционисања. Објашњена је потом конструкција скале за мјерење метакогнитивних стратегија у учењу, као и описане мјерне карактеристике скале. На крају је дат осврт на могућности практичне примјене овог инструмента.

- ❖ Сладоје-Бошњак, Б. (2014). Принцип индивидуализације и социјализације у православном васпитању. У: *Радови Филозофског факултета* 16/2, стр. 177-185. Пале: Филозофски факултет.

Шушњић наводи: „Ако се бог доживи као симбол јединства заједнице, онда сваки појединац може и треба да доприноси разумевању и складном животу у заједници, праштајући и избегавајући спорове и сукобе који би нарушили темељно јединство заједничког живота“ (Шушњић, 2009:168). Наводи се да постоје Божији разлози зашто је неко рођен баш у тој земљи. Георгије Шестун (2013: 31) пише: „Господ те није случајно призвао из небића у биче управо овде“. Из тога извире патриотизам православног човјека, али и самоограничење и уздржање чланова једног друштва. Братанић (Bratanić, 2002: 26) сматра да на том мукотрпном путу развоја од индивидуе, као биолошког бића до личности као социјалног бића велика улога и одговорност припада васпитању. Педагошки принципи, као основне полазне идеје или вредносне основе васпитања човјека, одражавају ниво развоја друштва, његових потреба и захтјева према реализацији циљева одговарајуће концепције васпитања.

- ❖ Сладоје-Бошњак, Б. (2015). Основни појмови православне педагогије. У: Зборник радова са научног скупа *Наука и слобода*, књига 9, том 2/2, стр. 747-754. Пале: филозофски факултет. DOI 10.7251

У раду су појашњена три основна појма у православној педагогији: васпитање, образовање и настава. Почетак рада је посвећен појму *васпитање*. Прво су дате неке

⁵ Навести кратак приказ радова и књига (научних књига, монографија или универзитетских уџбеника) релевантних за избор кандидата у академско звање.

напомене о поријеклу појма, његовом значењу и његовој примјени током историје. Потом су даље разрађене поставке о схватању васпитања у православној педагогији.

Даље је наведена расправа о схватању образовања у православној педагогији. Суштина тог схватања, јесте да је образовање уподобљавање образа васпитаника образу Божијем. Док се у свјетовној педагогији релативно јасно прави разлика између појмова образовање и васпитање у његовом ужем значењу (мада и ту на том плану постаје велике дилеме), стиче се утисак да је у православној педагогији та граница још мање јасна. Сва посебна знања, вјештине и способности, оспособљавање за одређену професију и све друго што стичемо образовањем, у православној педагогији свој смисао имају само у оној мјери у којој су у функцији *обожења* личности васпитаника. То је и основни циљ васпитања, тако да граница између образовања и васпитања остаје прилично неодређена.

Слично је и са трећим од основних педагошких појмова, са појмом *настава*. Навели смо податке о поријеклу појма наставе и указали на специфичности његовог значења у хришћанској педагогији. Ту настава значи усмјеравање васпитаника, процес његовог извођења на прави пут, пут који одредиште има у његовом привођењу лику Божијем.

- ❖ Сладоје-Бошњак, Б. (2015). Духовни идентитет (национални и вјерски) српског народа и потреба за његовим исказивањем у циљу васпитања. У: *Годишњак Српске академије образовања*, X, стр. 329-343. Београд: Центар за образовну технологију. ISSN 1829-5461, COBISS.SR-ID 140963340

У процесу преузимања друштвених позиција, данашња генерација свих оних који су директно укључени у васпитно-образовни систем неке земље, требала би да постави питање у чему је смисао и значај васпитања, какво јесте и какво би требало да буде (Сладоје-Бошњак, 2009). Расправа о васпитно образовним циљевима подразумијева шта ће бити циљеви васпитања и образовања, која су то питања у оквиру васпитања и образовања која требају највећу важност јер су то питања од великог значаја за друштво у коме се постављају и за грађане који у њему живе. Без одређеног смисла и циља живота човјек не може да се васпитава и школује. Један од могућих праваца на који би српска педагошка мисао требала да обрати пажњу јесте правац повратка традиционалним и духовним вриједностима. У складу с тим у раду ће бити објашњена хришћанска антропологија као основа православног васпитања; појмови: традиција, духовност, идентитет, светосавље и на основу њих чудесност и загонетност васпитања у смислу стварања услова за развој духовног живота.

- ❖ Sladoje - Bošnjak, B., Pavlović, Z., Vujević, V. et al. (2016). Transition planning for higher education students with disabilities: a comparative analysis of the opinions of employers in Serbia, Bosnia and Herzegovina and Montenegro, pages 99-103. Belgrade Metropolitan University: *elearning 7th conference on e-learning 2016*.

In this paper we presented research as just one part of a comprehensive study of Erasmus+Trans2Work project, aimed on supporting SwD from HEI to labour market and help HEI, employers and SwD to successfully complete this transition. The data analysis, where total of 46 employers from RS (341; 80, 05%), BiH (45; 10, 56%) and MNE (40;

9,39%) participated in the project, included statistical indicators of descriptive statistics, Levenes Test of Equality of Variances and ANOVA with Scheffe post hoc tests. Acquired results formulate strategies and activities that can be adopted at national and regional level in order to facilitate the transition of SwD from HE into labour market.

- ❖ Kovač, N., Škurić, M., Dlabač, T., Klemenović, J., Janičić, B., Milenković, P., Kartasidou, L., Platsidou, M., Diamantopolou, G., Sladoje-Bošnjak, B., et al. (2016). Transition planning for higher education (HE) students with disabilities: The opinions of students and employees with disabilities in Serbia, Bosnia and Herzegovina and Montenegro, pages 94-98. Belgrade Metropolitan University: *elearning 7th conference on e-learning 2016*.

According to the opinion of students with disabilities (SwD) and employees with disabilities (EwD), the employment is harder available for them for the rest of the population. The transition from academic education to the inclusion in the work force is very complex and demanding process that has profound impacts primarily on SwD and subsequently at universities and organisations that offer jobs. Universities need to expand the area of operation and its role in the formation of SwD who will become successful employees and to actively participate in the process of transition itself. If it is examined widely, it will have a great opportunity to be involved in the curriculum mechanisms that will enable SwD to get the best possible education and a positive experience with the process of transition to work. Finally, the continuous support during studies and work should be provided by the local educational institutions and society.

- ❖ Zukić, M., Hodžić, L., Bjelan Guska, S., Kafedžić, L., Šušnjara, S., Dlabač, T., Kovač, N., Škurić, M., Platsidou, M., Kartasidou, L., Diamantopolou, G., Klemenović, J., Milenković, P., Janičić, B., Sladoje Bošnjak, B. & Vujević, V. (2016). Transition planning for higher education (HE) students with disabilities: a comparative analysis of the opinions of students and employees with disabilities in Serbia, Bosnia and Herzegovina and Montenegro, pages 104-108. Belgrade Metropolitan University: *elearning 7th conference on e-learning 2016*.

Comparison between students with disability (SwD) and employees with disability (EwD) in RS, BiH and MNE was completed as a part of the study for further implementation of Erasmus + Trans2Work project. In this study the sample consisted of SwD studying at the university in the three countries and EwD. There was in total 170 SwD in RS (65; 28.24%), BiH (57; 33.53%) and MNE (48; 28.24%) and 77 EwD RS (39; 50.65%), BiH (3; 3.90%) and MNE (35; 45.45%). To test differences between answers in the three countries Chi square and ANOVA analysis was conducted. Overall conclusion is that SwD and EwD in all three countries have similar view when it comes to their position at the labour market. They equally perceive themselves as capable to participate in labor market provided that they receive support at work place from their employers and adequate preparation by their universities for the challenges of work life.

- ❖ Klemenović, J., Janičić, B., Milenković, P., Kovač, N., Škurić, M., Dlabač, T., Diamantopolou, G., Platsidou, M., Kartasidou, L., Papakonstantinou, D., Zukić, M., Hodžić, L., Bjelan Guska S., Kafedžić, L., Šušnjara, S., Sladoje Bošnjak, B. & Vujević, V. (2016). Transition planning for higher education (HE) students with disabilities: The opinions of employers in Serbia, Bosnia and Herzegovina and

Montenegro, pages 89-93. Belgrade Metropolitan University: *elearning 7th conference on e-learning 2016*.

A survey within Erasmus+Project Trans2Work was conducted in order to identify and analyze the needs of employers. The sample consisted of 426 employers from Serbia, Bosnia&Herzegovina, and Montenegro. Formal education of persons with disabilities was not prime consideration of employers. Although this varied by country, additional skills seemed to be the most important. Employers tended to employ persons with disabilities in order to fulfill social responsibility of the company – not for their professional skills. The main obstacle for employing persons with disabilities has been pointed out as the most important task of HEIs in order to facilitate their employment. Disability targeted internship programs, financial incentives, assistive technology and disability awareness trainings are seen as the most important strategies in retaining jobs for persons with disabilities. Transition planning of students with disabilities to work life should take in the account these findings.

- ❖ Сладоје-Бошњак, Б., Вујевић, В., Бабић, М. (2016). Повезаност различитих стратегија учења енглеског језика. У: *Нова школа* број XI (2), стр. 16-28. Бијељина: Педагошки факултет. УДК 811.111'243:371.3. DOI 10.7251/NSK1602017S.

Циљ истраживања *Повезаност различитих стратегија учења енглеског језика* заснива се на испитивању корелације између различитих стратегија које студенти енглеског језика на Катедри за енглески језик и књижевност Филозофског факултета Универзитета у Источном Сарајеву користе. Као теоријска основа преузета је класификација стратегија учења Ребеке Оксфорд (Oxford, 1990) на директне и индиректне, које се даље дијеле у шест група: меморијске, когнитивне и компензационе (као директне) и метакогнитивне, афективне и друштвене (као индиректне). У овом истраживању користили смо методу теоријске анализе и сервеј истраживачку методу. Резултати истраживања указују да се у групи стратегија између којих постоји корелација налазе когнитивне, меморијске, афективне и компензационе стратегије, док метакогнитивне и друштвене стратегије не показују корелацију са осталим стратегијама обухваћеним овим истраживањем.

- ❖ Банђур, В., Сладоје-Бошњак, Б. (2016). Метакогниција: Концептуална и методолошка разматрања/Metacognition: Conceptual and methodological considerations, у: *ТЕМЕ*, г. XL, бр. 1, стр. 365-378, UDK 37.012:159.922

У раду је дат преглед најпознатијих дефиниција о метакогницији, под којом се уопштено подразумева когниција о когницији, али оваква дефиниција пружа тек основну идентификацију метакогниције. Илустрације ради, приказан је табеларни оквир метакогниције који наглашава њену вишедимензионалност и обухвата читав низ релевантних компоненти. Намјера аутора била је да укажу на значај проучавања феномена метакогниције, али и на концептуалне и методолошке препреке које стоје на путу унапређивања знања у овој области. Пред метакогнитивном парадигмом стоји вријеме, задаци да се она конципира, оствари, али и да потврди своје велике експланаторне потенцијале.

- ❖ Sladoje-Bošnjak, B., Perućica, R., Kalajdžić, O. (2017). Desirable characteristics for

employment of persons with disabilities in private and public sector, pages 93-96. Belgrade Metropolitan University: *elearning 8th conference on e-learning*.

Employers often have prejudices and negative stereotypical attitudes regarding the employment of persons with disabilities (PwD). This is a part of the conclusion of D1.1 Report - Identify and analyse the needs of Employers from School-to-Work Transition for Higher education students with disabilities in Serbia, Bosnia & Herzegovina and Montenegro (Trans2Work project). We wanted to know if there was a difference in attitude between employers in the public and employers in the private sector in separating the desirable characteristics of persons with disabilities in employment. In this piece of paper we were specially interested in characteristics that employers consider desirable in hiring persons with disabilities. This was the main aim of this research. We started from the hypothesis that there are differences between employers from the private and employers from the public sectors in separating the desirable characteristics of students with disabilities in employment. The data show that there are differences between employers in the selection of desirable characteristics in hiring persons with disabilities. As desirable characteristics employers from the public sector extracted: communication skills (23.3%), the accuracy and responsibility (21.7%), team orientation and motivation (21.7%). As the most desirable characteristics employers in the private sector allocated: accuracy and responsibility (26.7%), the effort (25%) and expert knowledge and skill to correspond to a position (16.7%). Our hopes are that the results will contribute to the existing literature related to the employment of persons with disabilities and project Trans2Work at all. .

- ❖ Perućica, R., Sladoje-Bošnjak, B. & Zečević. I. (2018). Employment of people with disabilities in private and public sectors. In: *Sociology and Anthropology* 6 (5): 459-464, <http://www.hrpub.org>; Doi: 10.13189/sa.2018.060502

We are interested in whether there is a difference in attitude between employers in the public and private sectors when it comes to hiring persons with disabilities. The aim of the research was to examine the attitudes of employers in the private and public sectors regarding the employment of persons with disabilities. We hypothesized that employers in the public sector had more positive attitude towards the employment of persons with disabilities in relation to employers in the private sector. The study sample consisted of companies from the private and public sectors in one of two entities in Bosnia and Herzegovina – Republic of Srpska (60 companies in the private sector and 60 companies in the public sector). In this research, we used the Questionnaire about employment of the people with disabilities, which examines the attitude of the employers about employment of the persons with disabilities. The Questionnaire consisted of 19 questions. Employers were asked questions related to the employment of persons with disabilities. The Questionnaire had good reliability and Cronbach alpha coefficient was 0,89. We used two methods in the study: the survey method and the method of theoretical analysis. We used the survey method to conduct data collecting through research instruments, data processing and analysis of the results, while the methods of theoretical analysis were necessary for collection and selection of relevant information from the former methodological and subject-related researches. Results confirmed the assumption that employers in the public sector had more positive attitude towards the employment of persons with disabilities compared with the employers in the private sector. Complete and thorough analysis would be shown in the paper. We hope that the results will contribute to the existing literature

related to the employment of persons with disabilities and project Trans2Work in general.

- ❖ Сладоје-Бошњак, Б. (2018). Епистемологија педагогије. У: *Годишњак за педагогију*, год. III, број 1, стр. 47-53. Ниш: Филозофски факултет. UDK: 37.01:165

У раду се разматрају епистемолошка питања педагогије. Посебно су описане и објашњене гносеологија и епистемологија. Направљена је дистинкција између ненаучног и научног сазнања. Акцент је стављен на научна сазнања што значи да је посебна пажња посвећена епистемологији педагогије. Постоје и они који споре могућност научног сазнавања васпитања. Наведени су разлози зашто се педагогији спори могућност научног сазнавања њеног предмета. Анализа иде у правцу нужности планског и организованог прилажења разматрању основних епистемолошких питања, која би у себе укључивала филозофска, теоријска и методолошка питања. Препоруке иду у правцу конституисања епистемологије педагогије као научне дисциплине у систему педагошких наука.

- ❖ Sladoje - Bošnjak, B. (2018). Ekonomski efekti ulaganja u zapošljavanje osoba sa invaliditetom. U: *Zbornik radova sa multidisciplinarnog naučnog skupa Inkluzija studenata sa invaliditetom*, str. 23-31. UDK:331.5-056.26/29

Предмет проучавања економије образовања су економски видови образовања. Образовање се истиче као приоритет економске политике и због могућности које пружа у погледу социјалног укључивања маргинализованих друштвених скупина, незапослених и сиромашних. Економски ефект улагања у образовање и развој особа са инвалидитетом би требао да заузме озбиљан простор у друштвеним наукама. Особе са инвалидитетом и сметњама у развоју спадају међу најсиромашније и најугроженије друштвене групе у земљама у развоју. Економска зависност и социјална искљученост са којима се суочава већина особа са инвалидитетом стварају ризик од даљег осиромашења због ограниченог приступа здравственој заштити, здравој храни, безбједном смештају, образовању и сигурном запослењу (Јео, 2001; EDF, 2002). Велики број студија наглашава значај чињенице да је однос између инвалидности и сиромаштва сложен и умногоме зависи од контекста и земље у којој појединачна особа са инвалидитетом живи (Metts, 2000; EDF, 2002; Митра и др., 2011).

Економске користи улагања у развој особа са инвалидитетом, у овом раду, ми ћемо сагледати из сљедећих перспектива: из перспективе појединаца и њихових породица или домаћинстава и из перспективе друштва у цјелини. Посебно је за економију образовања, посматрано са аспекта макроекономских истраживања, битна друга перспектива јер се повећава продуктивност једног дијела становништва и, сходно томе, продуктивност друштва у цјелини. Процјена макроекономских губитака насталих као посљедица искључености особа са инвалидитетом је значајна. Студије из ове области показују да су економски губици значајни и да се крећу у распону 3-7% BDP-a.

- ❖ Sladoje -Bošnjak, B., Perućica, R., Kaplarski, K., Jovanović, S. (2018). Guidelines for Development of the Sccessible E-Learning Platforms, pages 79-84. Belgrade Metropolitan University: *elearning 9th conference on e-learning*.

Students with disability face a wide range of barriers, including access to information. Studies show that information and communication technologies provide a powerful tool in supporting education and inclusion in social and daily life of them. Unfortunately, there is a lack of available and appropriate accessible technologies. Also, developers often do not have the proper training and knowledge to make education technologies more accessible. In the paper we present most important guidelines for development of accessible web pages, like WCAG, WAI and european standards for accessibility requirements of ICT products and services in Europe. Additionally, example of the accessibility software for creating and evaluation of educational content is presented. The software enables beside creation of accessible content also management of educational process. At the end, evaluation of the software is presented, using freely available accessibility check tool.

- ❖ Biljana Sladoje-Bošnjak, Katarina Kaplarski, Nenad Marković, Ranka Perućica, Lefkothea Kartasidou, Matjaž Debevc (2018). Online learning as support system for students with disability. In: *6th Panhellenic Conference of Developmental Psychology – Antropos mikros, megalos, megas/ Scientific program* (<http://developmentalpsychology2018.gr>)

In this research study, a comparative analysis of the support system of the universities in the Western Balkans (a partner on the Trans2Work project) was undertaken in relation to undertaking activities aimed at students with disabilities. The main goal of support systems is to facilitate access to education by ensuring the conditions for respecting the rights and fulfilling the obligations of students with disabilities necessary for their successful participation in the teaching process at higher education institutions and the transition to the labor market. There is a wide variety of practices at universities in the country and in the region regarding the existence of adequate infrastructure and human resources that, through different support systems, deal with the transition process of students with disabilities towards the labor market. Different roles of support systems are compared: identification of students with disabilities, analysis of the needs of employers and students with disabilities, different education, counseling, increasing awareness of employment of students with disabilities and others. The comparative analysis identified the best practices that through benchmarking methods can be downloaded and implemented at various higher education institutions in line with existing specifics.

- ❖ Перућица, Р., Сладоје-Бошњак, Б. (2018). Ученичке процјене стилова рада наставника у наставном процесу данас. У: *Нова школа XIII* (1), стр. 76-84. Бијељина: Педагошки факултет.

Савремена истраживања у области образовања показују да наставни стил умногме одређује квалитет и ниво школског постигнућа ученика. Стили рада наставника се сматрају веома значајним за успјешно учење у наставном процесу данас. Значајно подручје испитивања представља утврђивање да ли и у ком смислу социјално – статусна обиљежја као пол и узраст ученика су повезани са стиливима рада наставника. Циљ овог рада био је да испитамо како ученици процјењују заступљеност стилова рада наставника у зависности од пола и узраста ученика. Наша главна хипотеза гласила је да постоје одређене разлике у заступљености стилова рада

наставника у зависности од пола и узраста ученика. Узорак истраживања чинили су ученици седмих, осмих и деветих разреда са подручја Сарајевско-романијске регије. На основу добијених резултата истраживања заступљеност демократског стила рада наставника у зависности од пола ученика није регистрована, док је регистрована заступљеност демократског стила у зависности од узраста ученика. Када је у питању ученичка процјена присуства аутократског и анархичног стила рада наставника, регистрована је заступљеност оба стила у зависности од пола ученика, док заступљеност у зависности од узраста није регистрована код аутократског и код анархичног стила рада наставника. Ученици мушког пола су процијенили да њихови наставници у свом раду више користе аутократски и анархични стил рада.

- ❖ Сладоје-Бошњак, Б. (2019). Православни аспекти породичне педагогије. У: *Наша школа*. Бања Лука: Филозофски факултет (у процесу објављивања).

У раду смо жељели назначити значај породице и породичних односа базираних на православним основама. Утемељујући принцип у функционисању православне породице јесте љубав. Љубав подразумијева преданост, топлину, али и жртву коју су чланови породице спремни да принесу на корист другог члана/других чланова породице. У склопу породице обухватили смо супружнички однос и дјецу с којом породични живот добија нову димензију. Уједно љубав за своју ширу породицу може бити врло корисно прелазно искуство – од припадности ужој породици до припадности друштву у цјелини.

- ❖ Сладоје-Бошњак, Б. (2019). Педагошки погледи Климента Александријског и Оригена у 3. вијеку. У: *Радови Филозофског факултета*. Бања Лука: Филозофски факултет (у процесу објављивања).

Рад се базира на учењу најзначајнијих представника Александријске школе Климента Александријског и Оригена. Будући да су живјели у 2. и у 3. вијеку, када хришћанска вјера потискује паганско образовање, било је значајно сагледати њихове погледе на образовање и школе које су оснивали.

Научне књиге

1. Сладоје-Бошњак, Б. (2018). *Процес научног сазнања у педагогији*. Источно Сарајево: Матична библиотека Источно Сарајево.
2. Сладоје-Бошњак, Б. (2019). *Театрополошки аспекти у васпитању*. Београд: Јасен.
3. Сладоје Бошњак, Б., Перућица, Р., Каурин, С., Шкипина, Д., Вујевић Ђурић, В., Марковић, Н. (2017). *Различити методолошки приступи у истраживању улоге ментора у инклузивном образовању*. Универзитет у Источном Сарајеву: Медицински факултет.
4. Sladoje-Bošnjak, B., Perućica, R., Kaurin, S., Vujević Đurić, V., Kartasidou, L., Debevc, M., Pavlidou, E & Panagiotopoulou, D. (2018). *Mentor training in*

Сладоје-Бошњак, Б. (2018). *Процес научног сазнања у педагогији*. Источно Сарајево: Матична библиотека Источно Сарајево.

У монографији *Процес научног сазнања у педагогији* обухваћена су основна гносеолошко-епистемолошко-методолошка питања проучавања и истраживања васпитања. Научна теорија не пружа непосредно одговоре на практична питања, али показује могућност и путеве које је наука пронашла ради рјешавања практичних проблема како би доспјела до што поузданијих резултата (Konig & Zedler, 2001). Педагогија је развила своју методологију да би дошла до поузданих и објективних истина независних од субјективних мишљења и интереса. Задатак ове монографије јесте да стави акценат на епистемолошка питања у педагогији и да одвоји научни приступ од ненаучног у истраживању васпитних појава и на тај начин укаже на разлику између лаичког и научног поимања васпитања.

Монографија је структурисана кроз наслове вишег и нижег реда. С обзиром на сложеност обухваћених питања, било је неопходно да се неки наслови детаљније анализирају кроз поднаслове у њима.

Прво поглавље односи се на научно одређење педагогије. У њему су обухваћена питања попут научног статуса педагогије, питања о споровима која су вођена на епистемолошко-методолошком пољу, о концепту едукологије, и педагогији као интегративној науци о васпитању. Педагогија као средишња наука о васпитању и образовању интегрише све што науке о човјеку постижу у савременим условима, а тиче се васпитања и образовања.

Друго поглавље бави се проучавањем питања да ли се ради о смјени парадигми или о развоју педагошке науке. Представљени су поднаслови: педагогија као нормативна дисциплина, модерна као исходиште истраживачких парадигми у педагогији и постмодерна као исходиште истраживачких парадигми у педагогији. Ове парадигме могу да постоје једна поред друге и да се допуњују и на тај начин да развијају педагошку науку.

Перспективе и изазови педагошке науке јесте сљедеће поглавље у монографији. Обухваћена су питања која се односе на занемаривање педагогије као науке и на појаву антипедагошких струја. Ту је и постмодернизам који представља велики изазов за педагогију. У том контексту требало је сагледати перспективе развоја педагогије које су детрминисане реконструкцијом схватања конституената педагошке науке.

Епистемологија педагогије јесте поглавље које заузима централно мјесто у монографији. Подвучена је разлика између научне и ненаучне спознаје гдје је примат свакако дат научној спознаји у педагогији.

Одатле произлази и сљедеће поглавље *Процес научног сазнања у педагогији* – Од педагошких чињеница преко педагошких закона до педагошке теорије. Покушали смо што подробније описати ову тријаду и сваком од ових конституената дати довољно простора да буде описан. Посебан акценат смо ставили на педагошке теорије, гдје су поред основних значења педагошких теорија, приказане и функције и карактеристике теорије, врсте и вриједност педагошких научних теорија. Жељели

смо да прикажемо однос између чињеница, закона и теорије у процесу научног сазнања као и на друге чиниоце који се не помињу често, али имају значајну улогу на путу научне спознаје до педагошке теорије као највишег момента у процесу научног сазнања.

Сљедеће поглавље односи се на дистинкције између педагошке теорије и њој сродних појмова. Обухваћени су појмови конструкт, хипотеза, модел, концепција, закон и парадигма. Није нам био задатак да детаљно описујемо ове појмове већ да укажемо на релације између њих и теорије.

Наредно поглавље приказује различите типове конструисања педагошких теорија што је представљало својеврстан изазов због малог броја радова што домаћих што страних о начину градње педагошке научне теорије. Или зато што се под тим насловом више говорило о процесу научног сазнања у педагогији што је указивало на неуједначеност терминологије.

Још једно значајно поглавље у монографији јесте структура педагошке теорије у којем су описана три главна структурна елемента: основи педагошке теорије, језгро теорије и изведбени модели. Са методолошког аспекта постоје два приступа структури педагошке теорије. Први, одређујемо као дескриптивни, а други, као структурни приступ педагошким теоријама. Оба приступа су приказана у склопу овог поглавља.

Будући да је монографија намјењена што бољем представљању процеса научног сазнања у педагогији, други дио монографије намјењен је граничним дисциплинама које представљају везу између педагогије и наука које се такође баве проучавањем васпитања или неког његовог дијела.

Сладоје-Бошњак, Б. (2019). *Теантрополошки аспекти у васпитању*. Београд: Јасен.

Монографија *Теантрополошки аспекти у васпитању, допринос историји националне педагогије* конципирана је из два дијела: први дио односи се на општа питања православне педагогије, а други дио намијењен је развоју васпитања од зачетака хришћанске (касније православне) мисли до данашњег времена. Жељели смо указати на аспект људске духовности који се затире у васпитно-образовном систему земље у којој живимо, а на која би, по нашем мишљењу, требало обратити пажњу. Православна педагогија признаје постојање духовне основе човјека и духовног свијета уопште и заснива се на друкчијем односу људи према Богу, према ближњима и према себи самима. Она није могућа без тежње и напора да буде усклађена са вољом божијом о спасењу човјека, тј. без духовне, светодуховске вертикале која човјека чини цјелоснима. Представимо нека од поглавља ове монографије да би указали на мисао која се као црвена нит провлачи кроз читаву монографију, од концепције, преко антропологије до тренутног стања наше педагогије.

Прво поглавље у првом дијелу монографије носи наслов Концепцијска питања васпитно-образовног система у процесу транзиције у коме је указано на питања васпитно-образовне политике на макронивоу, а посебно на потиснути мисао васпитања – човјек као духовно биће. Да бисмо успјели у овој намјери, било је неопходно на основу доступних извора сагледати идентитет српског човјека, јер мисао васпитања зависи од смисла човјековог живота што упућује на антрополошка питања и одговоре које ова наука нуди. Из тог разлога у поглављу Хришћанска антропологија као основа православног васпитања освијетљена су питања:

боголикоост човјекове природе, обожење и општење. Поглавље Принцип индивидуалности и социјализације у православном васпитању указује на то да развој личности у животу хришћана не треба да се сукобљава са њеним животом у заједници, нити обрнуто. Посебну пажњу посветили смо процесу сазнања у православној педагогији (методологији православне педагогије) гдје су сагледани друкчији аспекти процеса сазнања. У методици православног васпитања акценат смо поставили на Софију Колумзин (1996), која је систематизовала своје размишљање о православном хришћанском образовању и тако олакшала припреме наставног плана и програма. Посљедње поглавље у првом дијелу књиге насловљено је Православни аспекти породичне педагогије.

Други дио монографије носи назив Историјски преглед развоја хришћанског (православног) васпитања. Жељели смо приказати развој хришћанске педагошке мисли, у ствари, све оно што се односи на васпитање и образовање кроз историју. Већи дио православне аскетске традиције као извора педагошког предања Цркве израстао је из александријских богословских коријена. Након тога обухваћени су наслови: Педагошки погледи Климента Александријског и Оригена у 3. вијеку; Педагошки погледи светих отаца у 4. вијеку: Василија Великог, Григорија Богослова, Григорија Ниског и Јована Златоустог и Педагошки погледи источних отаца од 5. до 8. вијека. Питање словенског примања хришћанства и почетака писмености код Срба је поглавље које заслужује велику пажњу као и значај светосавља за српски народ. Због јаснијег увида у данашње стање педагогије, и због континуитета/дисконтинуитета православне хришћанске мисли у педагогији, у основним назнакама обрадили смо и васпитање и образовање у средњем вијеку у Срба и српску педагогију од 16. до 19. вијека. Ова поглавља заокружена су посљедњим поглављем које се односи на удаљавање од сопственог филозофског и теолошког идентитета у коме смо настојали да у кратким цртама представимо шта се то дешавало кроз историју и како нас је то довело до данашње ситуације.

Сладоје Бошњак, Б., Перућица, Р., Каурин, С., Шкипина, Д., Вујевић Ђурић, В., Марковић, Н. (2017). *Различити методолошки приступи у истраживању улоге ментора у инклузивном образовању*. Универзитет у Источном Сарајеву: Медицински факултет.

Књига *Различити методолошки приступи у истраживању улоге ментора у инклузивном образовању* настала је у оквиру међународног пројекта *School-to-Work Transition for Higher education students with disabilities in Serbia, Bosnia & Herzegovina and Montenegro (Trans2Work)*.

Разлози настанка ове књиге налазе се у циљевима међународног пројекта *Trans2Work*, а то су:

1. да припреми и унаприједи високообразовне институције у погледу пружања подршке студентима са инвалидитетом у њиховој транзицији од факултета до радног мјеста коришћењем и праћењем стандарда и политика Европске уније;
2. да повеже високо образовање са радним окружењем које је примјерено особама са инвалидитетом;
3. да асимилира транзиционе могућности и вјештине са праксама и политикама Европске уније;
4. да припреми послодавце да боље разумију потребе запослених лица са инвалидитетом у циљу креирања и понуде нових радних мјеста за ове особе.

Основна циљна група којима је овај пројекат намијењен јесте широка група постојећих и будућих дипломаца са инвалидитетом и послодаваца из приватног и из јавног сектора. С обзиром да постоји потреба да се ојача академска заједница у циљу прихватања концепта транзиције особа са инвалидитетом од факултета до радног мјеста, остале циљне групе и потенцијални партнери су: студенти са инвалидитетом, универзитетски наставници и особље, постојећи универзитетски сервиси, каријерни центри, и потенцијалне мреже. Горе поменути циљеви биће постигнути само уз подршку високообразовних институција које ће омогућити студентима са инвалидитетом да учествују у програмима праксе у оквиру посебног програма мобилности који је укључен у Еразмус+ програм кредитне мобилности студената са високообразовних институција. Битно је напоменути учешће невладиних организација (НВО) у цјелокупном процесу подршке особама са инвалидитетом, јер су се оне већ суочавале са проблемима у запошљавању особа са инвалидитетом и могу да допринесу овом пројекту преносећи своја знања и искуства.

Посебно наглашавамо да је књига *Различити методолошки приступи у истраживању улоге ментора у инклузивном образовању* настала као резултат проучавања и истраживања улоге и задатака ментора у процесу транзиције особа са инвалидитетом од факултета до радног мјеста. На основу проучавања и истраживања литературе на дату тему, настала су сљедећа поглавља:

1. улога ментора у развоју социјалних и комуникацијских вјештина,
2. улога ментора у обучавању SwD за коришћење ICT,
3. савјетодавни педагошки рад са студентима са инвалидитетом,
4. сарадња ментора са наставним особљем, координатором пројекта, продеканом за наставу и студентским службама факултета,
5. сарадња ментора са заинтересованим странама у процесу запошљавања особа/студената са инвалидитетом.

Наведени наслови садрже поднасловe који су проучавали специфичну тематику у оквиру наслова. Већина радова, поред теоријског дијела који је имао задатак да упозна јавност и заинтересоване читаоце о тематици која се проучава, садржи и примјер радионице као практичног дијела који омогућава боље разумијевање проучаваног у смислу сагледавања апликативних могућности понуђених теоретских аспеката рада. Поред поменутих наслова књига садржи и Уводне напомене, Закључак, Индекс имена, и Биографију аутора књиге.

Sladoje-Bošnjak, B., Perućica, R., Kaurin, S., Vujević Đurić, V., Kartasidou, L., Debevc, M., Pavlidou, E & Panagiotopoulou, D. (2018). *Mentor training in inclusive education*. University of East Sarajevo: Faculty of Medicine.

The Book *Mentor Training* was created within the project Trans2Work. The goals of Trans2Work are to: prepare and improve higher education institutions in order to support the students with disabilities in their transition from the faculties to the workplace by using and by monitoring the standards and the policies of the European Union; associate higher education with a work environment that is appropriate for the persons with disabilities; assimilates the transition opportunities and skills with the practices and policies of the European Union; and to prepare employers to better understand the needs of persons with disabilities in order to create and offer new jobs for these people. The main target group for this project is a wide group of existing and future graduates with

disabilities and employers from the private and public sectors. Given that there is a need to strengthen the academic community in order to accept the concept of transition of persons with disabilities from faculty to the workplace, other target groups and potential partners of the university are: students with disabilities, university teachers and staff, existing university services, career centers, employers and potential networks. This goal will be achieved only with the support of higher education institutions that will enable students with disabilities to participate in the practice programs within a special mobility program included in the Erasmus + credit mobility program for students with higher education institutions during the project period. It is important to note that NGO participation in this project is supported by people with disabilities who have already faced employment problems and can contribute to this project by sharing their knowledge and experience. We particularly emphasize that the Book of Mentors in Transition is one of the outcomes of the WP4 Work Package, entitled The Training of University and Non-University Staff to Support the Transition of Disabled Students. The task of the author of this book was to show the role and tasks of the mentor in transition, which is also the content of the report of Dev 4.3. Training of mentors in transition (DEV4.3.Training of transition mentors). In order to fulfill this task, or to design a book under this title, the study and research of literature on the basis of which the chapters in the book have been structured and written. The titles in the book are: the role of mentors in the development of social and communication skills, the role of mentors in training SwD for the use of ICT, Counseling services, Cooperation of mentors with teaching staff, project coordinator, teaching assistant and student services at faculty, and Cooperation of mentors with employers: national employment services.

These titles contain sub-titles that have studied specific themes within the title. Most of the papers, in addition to the theoretical part which had the task of informing the public and interested readers about the topic being studied, also contain an example of the workshop as a practical part that provides a better understanding of the studied in terms of considering the applicative possibilities of the offered theoretical aspects of the work. The book also includes Introductory Notes, Index of Names, and Book of Authors. Please note that the book has two parts, one written in Serbian, because it is intended, as already mentioned, for university and non-university staff in Bosnia and Herzegovina, but also in Serbia and Montenegro. Due to other participants in the project, but also from other interested readers who are not from the speaking region of the former Yugoslavia, the second part of the book is in English.

We hope that the book will satisfy at least part of the needs of readers who are interested in the role of mentors and their cooperation with employers, national employment offices, teaching staff, project coordinators, teaching vectors and faculty student services, with the aim of empowering and highlighting the position a mentor whose primary task is to help students / persons with disabilities in the process of transition from college to work.

4. ОБРАЗОВНА ДЈЕЛАТНОСТ КАНДИДАТА

Образовна дјелатност прије првог и/или /последњег избора/реизбора

1) Студијски програм за педагогију: Општа историја педагогије 1, Општа историја педагогије 2, Увод у методологију педагогије, Методе и технике педагошког истраживања, Теорије васпитања, Истраживање педагошке праксе.

2) Студијски програм за социологију: Педагогија

3) Студијски програм за историју: Педагогија

4) Музичка академија: Педагогија

5) Мастер студиј Студијског програма за педагогију и Студијског програма за разредну наставу: Методологија научно-истраживачког рада.

Образовна дјелатност после последњег избора/реизбора

Навести све активности (уџбеници и друге образовне публикације, предмети на којима је кандидат ангажован, гостујућа настава, резултате анкете⁶, менторство⁷)

1) Студијски програм за педагогију: Општа историја педагогије 1, Општа историја педагогије 2, Увод у методологију педагогије, Методе и технике педагошког истраживања, Теорије васпитања, Истраживање педагошке праксе.

2) Студијски програм за историју: Педагогија

3) Студијски програм за кинески и енглески језик и књижевности: Педагогија

5) Музичка академија: Педагогија

6) Мастер студиј Студијског програма за педагогију: Методологија научно-истраживачког рада.

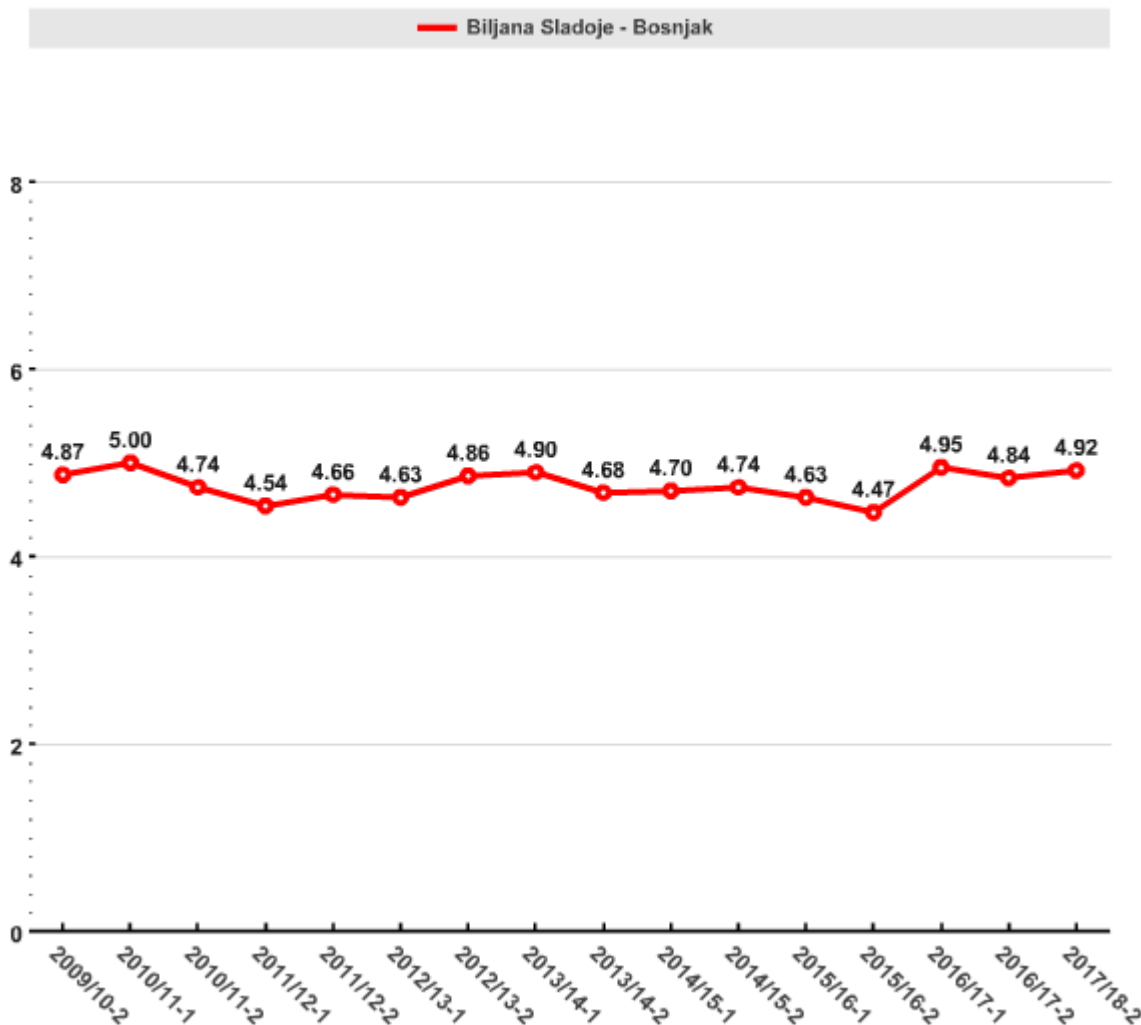
7) Докторске студије филологије: Академско писање

Резултати анкете

У табели су приказани просједи оцјена којим су студенти оцијенили кандидаткињу за сваки семестар од љетњег семестра 2009/10. године.

⁶ Као доказ о резултатима студентске анкете кандидат прилаже сопствене оцјене штампане из базе.

⁷ Уколико постоје менторства (магистарски/мастер рад или докторска дисертација) навести име и презиме кандидата, факултет, ужу научну област рада.

5. СТРУЧНА ДЈЕЛАТНОСТ КАНДИДАТА

Навести учешће у НИ пројектима (одобрени и завршени: назив НИ пројекта са ознаком, период реализације, да ли је кандидат руководилац или учесник).

1. Координатор националног пројекта *Стратегије учења страног језика 73/10* у 2014-2015. години, финансираног од стране Министарства науке и технологије Републике Српске;
2. Координатор пројекта/ Руковођење вишегодишњим (2015-2018) пројектом (Erasmus+) међународног значаја: *School - to -Work Transition for Higher education students with disabilities in Serbia, Montenegro and Bosnia & Herzegovina (Trans2Work)* (Уговор број: 02.2-ПС-310/15);
3. Вањски сарадник на пројекту *Светост породице* у организацији World Vision од 2014. до 2019. године;
4. Члан пројектног тима у међународном пројекту STINT (*Strengthening of Internalisation in B&H Higher Education – STINT*) (Уговор број: 02.2-5167/17);
5. Координатор испред УИС-а на пројекту *Високо образовање – образовање за све /*

Дијалог за будућност (2018-2019), а који се спроводи у сарадњи са УН и Универзитетом у Сарајеву.

Остале стручне дјелатности

1. Писање одредница за Енциклопедију Републике Српске за Академију Републике Српске коју заступа академик Рајко Кузмановић;
2. Члан Испитне комисије за полагање стручног испита наставника, стручних сарадника и васпитача;
3. Предавач у педагошко-психолошком образовању наставника;
4. Члан Централне комисије за обављање квалификационог испита;
5. Члан комисија за избор у сарадничка и наставничка звања;
6. Члан комисија за одржавање и признавање испита на Студијском програму за педагогију;
7. Члан Комисије за израду Приједлога Правилника о размјени наставног и административног особља и студената на Универзитету у Источном Сарајеву;
8. Члан Рецензентског савјета часописа Нова школа;
9. Члан у Органи друштва педагога Републике Српске за мандатни период 2015-2019. године;
10. Члан Редакције зборника радова са научног скупа Филозофског факултета Пале;
11. Члан Уређивачког одбора часописа Иновације у настави издавача Учитељски факултет у Београду;
12. Члан Програмског одбора XVIII међународне научне конференције Изазови и дилеме професионалног развоја наставника и лидера у образовању који је одржан 27. новембра 2015. године, а организован од стране Института за педагошка истраживања из Београда у суорганизацији са Заводом за унапређење образовања и васпитања Републике Србије, Маџарско-холандском школом за менаџмент у образовању Универзитета у Сегедину и Институтотом за лидерство у образовању Универзитета у Јуваскули;
13. Предсједник Организационог одбора Студентске конференције Филозофског факултета Пале;

Рецензије

Биљана Сладоје-Бошњак је рецензирала сљедеће књиге и уџбенике:

1. Лазаревић, Е., Стевановић, Ј., Станковић, Д. (2015). *Нове улоге за ново доба: Прилози за редефинисање образовне праксе*. Београд: Институт за педагошка истраживања.
2. Зекић, Б. (2015). *Рељевска богословија, васпитно-образовни рад (1882.-1941.)*. Пале: Народна библиотека Пале.
3. Kafedžić, L., Bjelan-Guska, S., Šušnjara, S., Osmić, L., Zukić, M. (2018). *Pedagoško-didaktički aspekti obrazovanja studenata s invaliditetom*. Sarajevo: Dobra knjiga.

4. Kafedžić, L., Bjelan-Guska, S., Šušnjara, S., Osmić, L., Zukić, M., Kartasidou, L., Agaliotis, I., Debevc, M. (2018). *Academic staff training to support students with disabilities towards the transition process from higher education to labour market*. Sarajevo: Dobra knjiga.

Биљана Сладоје-Бошњак је рецензирала је радове у часописима:

1. Нова школа (Педагошки факултет у Бијељини)
2. Радови (Филозофски факултет Пале)
3. Наша школа (Друштво педагога Републике Српске)

Учешће на научним скуповима

Биљана Сладоје-Бошњак је учествовала са саопштењима на научним скуповима:

1. Реферат *Духовни идентитет (национални и вјерски) српског народа и потреба за његовим исказивањем у циљу васпитања* на научном скупу *Утицај промена друштвеног система/уређења на циљ и задатке васпитања-значај и потреба њиховог проучавања*, који је одржан 26. маја 2014. године у Београду;
2. Реферат *Стратегије учења и језичке компетенције ученика енглеског језика* на научном скупу *Наука и савремени универзитет* одржаном на Филозофском факултету Универзитета у Нишу 14. и 15. новембра 2014. године;
3. Реферат *Основни педагошки појмови у изворном словенском значењу* на научном скупу *Наука и слобода* одржаном на Филозофском факултету на Палама од 16. до 18. маја 2014. године;
4. Реферат *Традиција и њено мјесто у српском образовном простору* на научном скупу *Наука и евроинтеграције* одржаном на Филозофском факултету на Палама од 22. до 24. маја 2015. године;
5. Реферат *Повезаност различитих стратегија учења енглеског језика* на Седмом научном скупу са међународим учешћем *Научно-технолошке и друштвене промјене и њихов утицај на систем образовања и васпитања* одржаном на Педагошком факултету у Бијељини 11. новембра 2016. године;
6. Реферат *Ученичке процјене стилова рада наставника у наставном процесу данас* на Осмом научном скупу *Наука и настава данас* одржаном на Педагошком факултету у Бијељини 17.11. 2017. године;
7. Реферат *Економски ефекти улагања у запошљавање особа са инвалидитетом* на мултидисциплинарном научном скупу *Инклузија студената са инвалидитетом* одржаном на Филозофском факултету Универзитета у Бањој Луци 19.03. 2018. године;
8. Реферат *Comparative analysis: The role of centers for support in the transition process of students with disabilities from universities to labour market* на 6th Panhellenic Conference of Development Psychology одржаном у Солуну у Грчкој од 10. до 13. маја 2018. године;
9. Реферат *Педагошки значај Александријске школе* на научном скупу *Наука и стварност* одржаном на Филозофском факултету на Палама 19. маја 2018. године;
10. Реферат *Педагошки аспекти метакогниције* на научном скупу *Наука и стварност* одржаном на Филозофском факултету на Палама 18. маја 2019.

године;

11. У склопу међународног пројекта Trans2Work имала је саопштења на енглеском језику на скуповима у Солуну, Новом Саду, Подгорици, Београду, Берлину и Марибору.

Менторство

Мастер радови:

1. Ментор на изради мастер рада *Педагошка мисао Вићентија Ракића* кандидата Иване Пајић 06.10. 2014. године;
2. Ментор на изради мастер рада *Методолошка оспособљеност наставника за примјену социометријских истраживања кандидата Соње Каурин* 06.11. 2015. године;
3. Ментор на изради мастер рада *Акциона истраживања у школској пракси* кандидата Наташе Панчић 20.06. 2016.године;
4. Ментор на изради мастер рада *Оствареност васпитних задатака у средњој школи* кандидата Љиљане Пурковић 04.07. 2018. године.
5. Члан у комисијама за одбрану мастер рада више пута на свом и другим факултетима.

Магистарски рад:

1. Ментор на изради магистарског рада *Васпитно-образовни рад Рељевске богословије* (од 1882. до 1941. године), кандидата Бојана Зекића 2014. године;
2. Члан Комисије за одбрану магистарског рада *Положај и активност ученика у старој, новој и алтернативној школи* кандидата Фуаде Церић у Бањој Луци 2017. године;
3. Члан Комисије за одбрану магистарског рада *Читање и читалачке навике у савременим библиотекама* кандидата Сњежане Галинац 2018. године.

Докторске дисертације:

1. Ментор на изради докторске дисертације мр Гордане Дукић на тему *Компетенције и професионални развој наставника за инклузивни васпитно-образовни рад* (у току);
2. Члан Комисије за оцјену и одбрану докторске дисертације *Улога наставника и родитеља у формирању односа ученика према учењу* кандидата мр Ранке Перућице;
3. Члан Комисије за оцјену и одбрану докторске дисертације *Улога одељенског старјешине у реализацији педагошке функције ефикасне школе* мр Александре Милошевић;
4. Члан Комисије за оцјену и одбрану докторске дисертације *Стандарди компетенција наставника за рад у квалитетној школи* кандидата мр Лидије Јовичић.

Завршни радови:

У току изборног периода била је ментор на изради 21 завршног рада.

1. Пено (Рајко) Тања: Научне основе педагошких теорија (19.05. 2014)
2. Кузман (Миломир) Страхиња: Однос васпитања и културе (26. 05. 2014)
3. Мочевих (Милорад) Биљана: Особине професора и успјех ученика у школи (09. 07. 2014)
4. Јевђевић (Велимир) Тања: Научно истражвачке методе у педагогији (03.03. 2015)
5. Бошњак (Драган) Слађана: Васпитање и образовање у античкој Грчкој (03.03. 2015)
6. Манигода (Душан) Сњежана: Педагошка мисао Јована Миодраговића (20.05. 2015)
7. Томић (Радослав) Наташа: Улога наставника у раду са даровитим ученицима (24.02. 2016)
8. Радић (Радојка) Хелена: Васпитно-образовна комуникација у настави и њен утицај у процесу учења (22.06. 2016)
9. Бабић (Славко) Милица: Педагошки лик и дјело Доситеја Обрадовића (06.07. 2017)
10. Давидовић (Драган) Милица: Социјалистичка педагогија (14.07. 2017)
11. Бартула (Горан) Јелена: Мјесто економије образовања у систему педагошких дисциплина (14.06. 2018)
12. Дракул (Иво) Николина: Педагошки значај Јохана Фридриха Хербарта (14.06. 2018)
13. Перић (Миломир) Милица: Васпитно-образовни рад са дјецом с посебним потребама (15.06.2018)
14. Челић (Лука) Светлана: Рад педагога са ученицима са посебним потребама (15.06. 2018)
15. Рудан (Зоран) Александра: Педагошке идеје у дјелима Марије Монтесори (25.09. 2018)
16. Ђурић (Велимир) Биљана: Педагошки правци и покрети у 20. вијеку (25.09. 2018)
17. Драганић (Ратомир) Милана: Педагошке идеје Лава Николајевича Толстоја (25.09. 2018)
18. Савчић (Недељко) Добрила: Врсте проучавања и истраживања у педагогији (25.09. 2018)
19. Дошло (Чедо) Дражана: Педагошке идеје Сократа (20.02. 2019)
20. Боровчанин (Радомир) Мирјана: Толстојев педагошки рад у Јасној Пољани (20.02. 2019)
21. Јешић Невена: Педагошка мисао Антона Семјоновича Макаренка (15.07. 2019)

Други кандидат и сваки наредни ако их има (све поновљено као за првог кандидата).

6. РЕЗУЛТАТ ИНТЕРВЈУА СА КАНДИДАТИМА⁸

У складу са чланом 4а. Правилника о поступку и условима избора академског особља Универзитета у Источном Сарајеву, интервју са кандидатом Комисија је обавила у петак, 12.07. 2019. године, са почетком у 11.00 часова, у просторијама Филозофског факултета Универзитета у Источном Сарајеву. Кандидаткиња др Биљана Сладоје Бошњак је у интервјуу показала да успјешно прати општу педагошку теорију, да осмишљава и реализује научно-истраживачке пројекте из педагогије, и да оригинална научна сазнања саопштава на научним скуповима, у научним часописима и зборницима дајући врло запажен допринос даљем развоју педагошке теорије и праксе.

6. ИНФОРМАЦИЈА О ОДРЖАНОМ ПРЕДАВАЊУ ИЗ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА КОЈИ ПРИПАДА УЖОЈ НАУЧНОЈ/УМЈЕТНИЧКОЈ ОБЛАСТИ ЗА КОЈУ ЈЕ КАНДИДАТ КОНКУРИСАО, У СКЛАДУ СА ЧЛАНОМ 93. ЗАКОНА О ВИСОКОМ ОБРАЗОВАЊУ⁹

Др Биљана Сладоје Бошњак је током једанаест година рада на УИС-у, док је била у звању доцента и ванредног професора, реализовала предавања из наставних предмета уже научне области за које је конкурс расписан. Због тога нема потребе за држањем предавања из наставног предмета уже научне области приликом избора у звање редовног професора.

III ЗАКЉУЧНО МИШЉЕЊЕ

Експлицитно навести у табели у наставку да ли сваки кандидат испуњава услове за избор у звање или их не испуњава.

Први кандидат

Биљана Сладоје Бошњак

Минимални услови за избор у звање ¹⁰	испуњава/не испуњава	Навести резултате рада (уколико испуњава)
<i>Навести списак минимално прописаних услова</i>		

⁸ Интервју са кандидатима за изборе у академска звања обавља се у складу са чланом 4а. Правилника о поступку и условима избора академског особља Универзитета у Источном Сарајеву (Интервју подразумјева непосредан усмени разговор који комисија обавља са кандидатима у просторијама факултета/академије. Кандидатима се путем поште доставља позив за интервју у коме се наводи датум, вријеме и мјесто одржавања интервјуа.)

⁹ Кандидат за избор у наставно-научно звање, који раније није изводио наставу у високошколским установама, дужан је да пред комисијом коју формира вијеће организационе јединице, одржи предавање из наставног предмета уже научне/умјетничке области за коју је конкурисао.

¹⁰ У зависности у које се звање бира кандидат, навести минимално прописане услове на основу члана 77., 78. и 87. Закона о високом образовању односно на основу члана 37., 38. и 39. Правилника о поступку и условима избора академског особља Универзитета у Источном Сарајеву

Проведен један изборни период у звању ванредног професора	испуњава	Кандидаткиња је у звању ванредног професора од 2013. године.
Осам научних радова из области за коју се бира објављених након избора у звање ванредног професора.	испуњава	Кандидаткиња је од последњег избора (за звање ванредног професора) објавила деветнаест радова у научним часописима и зборницима радова (претходно наведена листа објављених радова).
Објављене двије књиге (научна књига, монографија или универзитетски уџбеник) након избора у звање ванредног професора.	испуњава	Кандидаткиња има објављене четири нове научне монографије (претходно наведена листа објављених књига).
Успјешно реализовано менторство кандидата за степен другог или трећег циклуса.	испуњава	Кандидаткиња је реализовала менторства при изради једног магистарског и четири мастер рада. Ментор је у изради једне докторске дисертације, која је у току.
Има успјешно остварену међународну сарадњу са другим универзитетима и релевантним институцијама.	испуњава	Кандидаткиња је била три пута координатор - на једном националном, једном вишегодишњем међународном (22 партнера у конзорцијуму) и једном међуниверзитетском пројекту. Била је вањски сарадник током 5 година на пројекту у World Vision-у и једном члан у међународном пројекту (STINT). Такође, била је ангажована у комисијама за одбране магистарских радова и докторских дисертација на другим универзитетима, у редакцијама међународних часописа итд.
Додатно остварени резултати рада (осим минимално прописаних)		
Навести преостале публиковане радове, пројекте, менторства, ...		
Једномјесечни студијски боравак у Солуну у Грчкој у децембру 2014. године на Универзитету Македонија на ком је обављала научно истраживачки рад;		
Захваљујући конкурс за међународну размјену студената и академског особља Министарства просвете и културе РС у 2014. години, који је Канцеларија проректора за међународну и међууниверзитетску сарадњу Универзитета у Источном Сарајеву објавила на сајту Универзитета, проф. др Биљана Сладоје-Бошњак са Филозофског факултета Универзитета у Источном Сарајеву се		

пријавила на тај конкурс. Боравила је на научно-истраживачком раду на Универзитету Македонија у Солуну у Грчкој. Том приликом позвана је од стране проф. Лефкотхее Картасидоу да се придружи као партнер на пројекту “School -to-Work Transition for Higher education students with disabilities in Serbia, Montenegro and Bosnia & Herzegovina“ у склопу ERASMUS+ програма, као и да предложи још пет институција из БиХ. Тако су – на њену препоруку – у пројекат укључени, поред Филозофског факултета Универзитета у Источном Сарајеву, и Филозофски факултет Универзитета у Бањој Луци и Асоцијација за подршку особама са инвалидитетом, која се налази при Центру за социјални рад из Бање Луке из Републике Српске, као и институције из Федерације БиХ. Овај пројекат, који спада међу прве пројекте у оквиру ERASMUS+ програма, има велики значај како за Филозофски факултет Пале тако и за Универзитет у Источном Сарајеву у цјелини јер је исход Trans2Work пројекта био отварање Центра за подршку студентима са инвалидитетом Универзитета у Источном Сарајеву. Значајна и скупопцијена опрема за центре за подршку студентима са инвалидитетом на оба јавна универзитета у РС је набављена из овог пројекта.

Приједлог кандидата за избор у академско звање

(навести звање, ужу научну/умјетничку и образовну област за коју се кандидат предлаже) са образложењем приједлога комисије. Уколико један или више кандидата задовољавају услове за избор у звање према конкурс, комисија мора дати образложење о разлозима доношења своје одлуке, конкретно и јасно.

Претходно изложени подаци недвосмислено показују да др Биљана Сладоје Бошњак испуњава законске и научно-стручне услове за избор у звање редовног професора. Образложење: 1) провела шест година у звању ванредног професора у истој научној области; 2) објавила деветнаест радова последице последњег избора (за ванредног професора) у научним часописима и зборницима са научних скупова, од којих су два у штампи; 3) објавила четири нове научне књиге/монографије; 4) са саопштењима учествовала на великом броју научних скупова; 5) успјешно изводила наставу из више наставних предмета на првом, другом и трећем циклусу студија; 6) била ментор при изради једног магистарског рада, четири мастер рада и једне докторске дисертације; 7) била члан комисија за одбрану већег броја магистарских и мастер – радова, као и докторских дисертација; 8) била координатор на три научна пројекта и учествовала још у два научна пројекта; У склопу пројекта Trans2Work успјешно завршила задатак на оснивању Центра за подршку студентима са инвалидитетом на УИС-у; 9) члан редакције домаћих и међународних часописа и 10) била рецензент већег броја публикација и радова.

Зато имамо част и задовољство да предложимо Наставно-научном вијећу Филозофског факултета на Палама, као и Сенату Универзитета у Источном Сарајеву да др Биљану Сладоје Бошњак изабере у звање редовног професора за ужу научну област Општа педагогија.

Ч Л А Н О В И К О М И С И Ј Е :

1. Проф. др Вељко Банђур, председник
Ужа научна област Општа педагогија,
Учитељски факултет
Универзитет у Београду

-
2. Проф. др Златко Павловић, члан
Ужа научна област Општа педагогија
Филозофски факултет Пале
Универзитет у Источном Сарајеву

-
3. Проф. др Александар Стојановић, члан
Ужа научна област Дидактика,
Учитељски факултет
Универзитет у Београду

IV ИЗДВОЈЕНО ЗАКЉУЧНО МИШЉЕЊЕ

Уколико неко од чланова комисије није сагласан са приједлогом о избору дужан је своје издвојено мишљење доставити у писаном облику који чини сасатвни дио овог извјештаја комисије.

Ч Л А Н К О М И С И Ј Е :

1. _____

Мјесто: Пале

Датум: 15.07.2019.